

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2025-05-15

Ärendenummer:
NV-25-005358

Komplettering av redovisningen Nytt system för företagens miljörapportering

Redovisning av ett regeringsuppdrag

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. FÖRSLAG TILL FÖRFATTNINGSÄNDRINGAR	8
1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	8
2. UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	12
2.1 Uppdraget	12
2.2 Avgränsningar	12
2.3 Genomförande	12
2.4 Definitioner och begrepp	13
3. UTGÅNGSPUNKTER	14
4. NATURVÅRDSVERKET'S BEDÖMNING AV FÖRUTSÄTTNINGAR OCH KONSEKVENSER AV EN CENTRALISERAD DIGITAL LÖSNING VID NATURVÅRDSVERKET	17
4.1 Förutsättningar och konsekvenser för Naturvårdsverket	17
4.2 Förutsättningar och konsekvenser för andra myndigheter	23
4.3 Förutsättningar och konsekvenser för verksamhetsutövare	25
4.4 Uppskattad tidsplan för utveckling, drift och förvaltning	25
4.5 Uppskattad kostnad för utveckling, drift och förvaltning	27
4.6 Justerade bedömningar och förslag med utgångspunkt i att Naturvårdsverket ska vara ansvarig myndighet	29
4.7 Ytterligare författningsändringar för etapp 1 som kräver djupare analys	39
4.8 Författningsändringar som kan behövas för ytterligare användning av informationssystemet	39
5. DISKUSSION	43
6. KÄLLFÖRTECKNING	44

Sammanfattning

Denna skrivelse redovisar Naturvårdsverkets uppdrag att komplettera den skrivelse som Naturvårdsverket redovisade 13 februari 2025 av regeringens uppdrag *Nytt system för företagens miljörapportering*. I detta kompletteringsuppdrag redogör Naturvårdsverket för vad alternativet innebär, att den nationella digitala lösningen utvecklas och förvaltas vid Naturvårdsverket.

Vi har i detta uppdrag kunnat göra en grov bedömning av den nya lösningen och dess förutsättningar och konsekvenser. Den slutliga lösningen behöver grundligare kravarbete för att kunna i detalj fastställas, tidsättas och konsekvensbeskrivas.

Förutsättningar och konsekvenser för Naturvårdsverket

Naturvårdsverket bedömer att etapp 1 utgår från den informationsmängd som uppdraget efterfrågar, det vill säga information i miljörapporter enligt 26 kap. 20 och 20 a § miljöbalken, snarare än tekniska funktioner.

Naturvårdsverket kommer behöva mer resurser till den löpande verksamheten, utveckling och förvaltning av FMR, samverkan med övriga intressenter och till support gentemot användare.

Naturvårdsverket kommer ensamt att ha rådighet över systemet och därmed effektivare kunna tekniskt utveckla systemet för att svara mot framtida behov och krav på miljörapportering och annan rapportering utifrån till exempel EU-rättsliga krav eller andra internationella åtaganden där Naturvårdsverket har ett författningsreglerat ansvar. Genom att hålla flera digitala lösningar inom miljötillsyn och miljödatahantering kan Naturvårdsverket standardisera processer och rutiner som förenklar samarbete internt, med andra myndigheter och med verksamhetsutövare och andra externa aktörer, vilket bidrar till enhetlig och effektiv kommunikation med gemensamma intressenter.

Naturvårdsverket bedömer det fördelaktigt att nyttja och vidareutveckla vår befintliga IT-miljö och våra förutsättningar. Det innebär att de relaterade tjänster som vi utvecklar i samband FMR även kan nyttjas av andra verksamhetsområden och processer som Naturvårdsverket driver och därmed undvika dubbelrapportering.

Naturvårdsverket ser fördelar med att inrätta ett dataområde för att information kopplat till miljörapporteringen lättare ska kunna utbytas mellan myndigheter utifrån behörighet. Dataområdet gör det, i förlängningen, möjligt för Naturvårdsverket att dela information och skapar förutsättning för andra myndigheter att dela sådan information som inte är till för Naturvårdsverkets förvaltningsuppgifter utan även för andra myndigheters behov.

Förutsättningar och konsekvenser för andra myndigheter

Utifrån att Naturvårdsverket i etapp 1 endast tar emot uppgifter i miljörapporten behöver andra myndigheter initialt ta fram egna digitala tjänster för att inhämta, lagra, diarieföra och eventuellt dela den information som går utanför det.

För de tillsynsmyndigheter som har uppgifter om anläggningar tillkommer ett visst arbete att tillhandahålla dessa i lämpligt format för dataområdet och i förlängningen anläggningstjänsten.

Om Naturvårdsverket förvaltar FMR kommer länsstyrelsernas rådighet över systemet minska och det finns även en risk att viktiga aspekter utifrån tillsynsperspektiv missas eller inte prioriteras på samma sätt.

Det dataområde som Naturvårdsverket föreslår att inrätta som en del av den totala FMR-lösningen, kan öka andra myndigheternas möjlighet att dela och ta del av information kopplat till miljöfarlig verksamhet.

Förutsättningar och konsekvenser för verksamhetsutövare

Naturvårdsverket bedömer att förslaget inte innebär någon direkt påverkan på verksamhetsutövers IT-miljöer och därför ingen skillnad gentemot förslaget i den tidigare skrivelsen.

Om Naturvårdsverket ansvarar för utformning av FMR skapas möjligheter till integration med relaterade tjänster på Naturvårdsverket, vilket i större utsträckning skulle kunna underlätta för verksamhetsutövaren. Utformningen med dataområde innebär att det skapas förutsättning för informationsutbyte mellan angränsande processer, vilket i sin tur skulle kunna resultera i en minskad administrativ börda för verksamhetsutövare.

Verksamhetsutövaren kommer, vid sidan av miljörapporten som lämnas in till Naturvårdsverket, till tillsynsmyndigheten behöva lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten begär enligt 26 kap. 21 § miljöbalken för att kunna genomföra sin tillsyn. Detta kan medföra merarbete och en risk att verksamhetsutövaren upplever det som otydligt vem informationen ska lämnas till.

Tidsplan för utveckling, drift och förvaltning

Den föreslagna lösningen består av IT-tjänster som kan utvecklas i form av projekt eller uppdrag var för sig, men med gemensam koordinering av dessa. Naturvårdsverket ser fördelar med att den nya lösningen innehåller tjänster som behövs av och kan återbrukas av andra processer med liknande behov. Genom att skapa långsiktig nytta för flera processer, och inte bara planera och utveckla lösning för miljörapporteringen, blir inte den tekniska utvecklingen lika tydligt indelad i etapper.

FMR inlämningsportal, behörighetstjänst, anläggningstjänst och tillståndstjänst prioriteras och startas i början av år 2026 för att färdigställas 2027. Utveckling av rapporteringsverktyget och dataområdet startar senare delen av år 2026.

Utvecklingen av miljöinformationsportalen sträcker sig till utgång av år 2028.

Kostnader för utveckling, drift och förvaltning

Naturvårdsverket ser fördelar med att den nya lösningen innehåller tjänster som kan återbrukas av andra processer med liknande behov. Detta gör att FMR bär stor initial kostnad för tjänster av nytta för flera framtida informationsmängder och processer.

Kostnader för att utveckla, drifva och förvalta lösningen vid Naturvårdsverket fördelas över åren 2026 till 2033. Kostnad för drift och förvaltning av nya lösningen uppkommer år 2028 och framåt.

Detta förslag om en digital lösning vid Naturvårdsverket medför även kostnader för tillsynsmyndigheterna, kopplade till anpassning av system och till informationsutbyte.

Informationssystemet FMR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Totala kostnader utveckling	2 500	16 000	14 250	12 500	12 700	12 400	12 200	11 900	2 700
Totala kostnader drift och förvaltning			1 500	23 300	20 300	17 300	14 300	14 300	14 300
Sammanlagda kostnader för Naturvårdsverket	2 500	16 000	15 750	35 800	33 000	29 700	26 500	26 200	17 000

Tillväxtverket lyfter, i sin delrapport *Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag*, behovet av ökad tydlighet kring långsiktig finansiering för att myndigheter ska kunna ta sig an satsningar kopplat till digitalisering och data-delning.¹ Oavsett om uppdraget att utveckla, drifva och förvalta den kommande lösningen ges till Naturvårdsverket eller länsstyrelserna, krävs finansiering under lång tid.

Justerade bedömningar och förslag till författningsförändringar

Naturvårdsverket föreslår att den eller de myndigheter som regeringen anser ska drifva och förvalta FMR samt relaterade tjänster, snarast ska få ett uppdrag att utveckla och införa ett sådant system. I uppdraget bör det även ingå att lämna de ytterligare författningsförslag som behövs.

För att Naturvårdsverket ska få samla in, bearbeta, lagra och distribuera all information i miljörapporterna krävs att Naturvårdsverket ges ett författningsreglerat uppdrag. I övrigt behöver i huvudsak motsvarande regler gälla för Naturvårdsverket som i den tidigare redovisningen föreslogs för länsstyrelserna. Ansvar för informationssäkerheten, allmänna handlingar och diarieföring, gallring och arkivering tillfaller Naturvårdsverket som ansvarig för FMR.

¹ Tillväxtverket (2025).

Ytterligare författningsändringar som kräver djupare analys

Naturvårdsverket behöver få anläggningsuppgifter från länsstyrelserna och andra tillsynsmyndigheter för att kunna ta emot och dela informationen i miljörapporterna. Naturvårdsverket bör även få tillgång till uppgifter som verksamhetsutövaren lämnar i miljörapporten och som tillsynsmyndigheten redan har fått. En skyldighet att lämna sådan information kan behöva säkerställas genom till exempel författningsreglering.

I den mån FMR och relaterade tjänster ska hantera nya informationsmängder, som inte ingår i miljörapporten, eller tjänsterna ska nyttjas av fler myndigheter än Naturvårdsverket kan ytterligare författningsreglering behövas för att möjliggöra detta.

Analyser behöver göras för varje tillkommande informationsmängd och på vilket sätt skyldigheten för verksamhetsutövare att lämna sådana tillkommande informationsmängder ska regleras.

En utökad användning av dataområdet kommer behöva analyseras framöver och det kan krävas författningsändringar för att kunna nyttja det på fler sätt.

1. Förslag till författningsändringar

Förslag till författningsändringar nedan ska läsas tillsammans med de förslag till författningsändringar som lämnades i *Nytt system för företagens miljörapportering*.²

Nedan redovisas endast skillnader i förhållande till de tidigare lämnade förslagen. En ytterligare skillnad, utöver de som framgår av tabellen nedan, är att det inte föreslås någon ändring av 49 a § FMH.

1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Häriigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd,

dels att 31 b och c §§ ska upphävas och ersättas med två helt nya bestämmelser 31 b och c §§ av följande lydelse,

dels att det ska införas två helt nya paragrafer, 31 e och h §§,

dels att 47 a § ska ha följande lydelse,

dels att 49 a § ska gälla oförändrad, nuvarande lydelse ska därmed kvarstå.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 b §

<i>En verksamhet som inte omfattas av tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller av ett föreläggande att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken ska omfattas av kravet på miljörapportering enligt 26 kap. 20 § miljöbalken, om verksamheten är en sådan verksamhet som anges i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006 av den 18 januari 2006 om upprättande av ett europeiskt register över utsläpp och</i>	<i>Naturvårdsverket ska hålla ett system för insamling, bearbetning, lagring och distribuering av information (informationssystem) för uppgifter i miljörapporter.</i>
--	--

² Naturvårdsverket (2025a).

överföringar av föroreningar och om
ändring av rådets direktiv 91/689/EEG
och 96/61/EG, i lydelsen enligt
Europaparlamentets och rådets
förordning (EU) nr 2019/1010.

31 c §

En verksamhet som inte omfattas av
tillståndsplikt enligt miljöprövnings-
förordningen (2013:251) eller av ett
föreläggande att ansöka om tillstånd
enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken ska
omfattas av kravet på miljö-
rapportering enligt 26 kap. 20 §
miljöbalken, om verksamheten omfattas
av anmälningsplikt enligt 28 kap. 5 §
miljöprövningsförordningen.

En miljörapport ska lämnas in till
Naturvårdsverket via Naturvårds-
verkets informationssystem.

31 e §

Naturvårdsverket ska genom direkt-
åtkomst eller annat elektroniskt
utlämnande till

1. tillsynsmyndigheten,
2. länsstyrelserna,
3. Havs- och vattenmyndigheten, och
4. Sveriges geologiska undersökning

ge åtkomst till de uppgifter i
informationssystemet enligt 31 b § som
myndigheten behöver för att fullgöra
sina författningsreglerade skyldigheter.

Naturvårdsverket ska på begäran av
en myndighet, genom direktåtkomst
eller annat elektroniskt utlämnande, ge
åtkomst till de uppgifter i
informationssystemet som myndigheten
behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

31 h §

Naturvårdsverket får använda de
uppgifter i informationssystemet som
myndigheten behöver för att fullgöra
sitt uppdrag.

47 a §

Naturvårdsverket får

Naturvårdsverket får meddela
föreskrifter om vad en miljörapport ska
inhålla och som gäller

1. i fråga om verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt denna förordning eller miljöprövningsförordningen (2013:251) eller av ett föreläggande att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken meddela föreskrifter om att en miljörapport ska innehålla en redovisning av verksamhetens miljöpåverkan även i andra avseenden än vad som omfattas av villkoren i ett tillståndsbeslut liksom av andra uppgifter som är relaterade till miljöbalkens tillämpningsområde och mål,

2. i fråga om verksamheter som avses i 31 b § meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006,

3. i fråga om avloppsledningsnät som är anslutna till en avloppsreningsanläggning som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas uppgifter om

a) det antal bräddningar av avloppsvatten som har skett under året,

b) de platser där bräddning har skett, och

c) bräddad volym, redovisat som kubikmeter per plats och år,

4. meddela föreskrifter om vilka uppgifter om produktionen av naturgrus, morän och berg som en miljörapport enligt 31 a § ska innehålla,

5. i fråga om verksamheter som avses i 31 c § meddela föreskrifter om att det i en miljörapport ska lämnas sådana uppgifter som följer av artiklarna 10 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741, i den ursprungliga lydelsen, och

6. meddela föreskrifter om hur

1. de uppgifter som behövs för internationell rapportering,

2. de uppgifter som behövs för fullgörande av andra skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen eller internationella åtaganden, eller

3. andra uppgifter om verksamheten och dess miljöpåverkan som är relaterade till miljöbalkens tillämpningsområde och mål.

uppgifterna i en miljörapport ska redovisas.

2. Uppdrag och genomförande

2.1 Uppdraget

Naturvårdsverket har i regleringsbrevet för budgetåret 2025³ fått i uppdrag att komplettera redovisningen som Naturvårdsverket redovisade den 13 februari 2025 av regeringens uppdrag *Nytt system för företagens miljörapportering* (KN2025/00365)⁴. Detta kompletteringsuppdrag syftar till att redogöra för vad ett alternativ till den nationella digitala lösningen som föreslogs i den tidigare redovisningen, skulle innebära om den utvecklades och förvaltades vid Naturvårdsverket. Utredningen ska omfatta och belysa behov av eventuella författningsändringar som följer av det alternativet samt kostnadsberäkningar och tidplan.

Regeringsuppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 16 maj 2025.

I den här skrivelsen redovisas uppdraget. Då detta är ett kompletterande uppdrag hänvisar vi genomgående till vår tidigare skrivelse, *Nytt system för företagens miljörapportering*⁵. Beslut av denna skrivelse har fattats av generaldirektören Johan Kuylensstierna den 15 maj 2025 (NV-25-005358).

2.2 Avgränsningar

Uppdragsdialogen med Regeringskansliet tydliggjorde att redovisningen ska utgöra underlag för regeringens beslut om vilken myndighet som ska få uppdrag att utveckla, drifta och förvalta den nya lösningen. Redovisningen ska fokusera på en bedömning av de konsekvenser som en centraliserad digital lösning vid Naturvårdsverket skulle innebära. Den ska också ha ett långsiktigt perspektiv och redovisa bedömning av hur lösningen ska utvecklas och förvaltas tillsammans med övrig IT-miljö vid Naturvårdsverket. I övrigt är målsättningen för lösningen densamma som i det tidigare uppdraget.

2.3 Genomförande

Arbetet med regeringsuppdraget har pågått mellan den 11 mars 2025 och den 15 maj 2025. Då tiden för uppdraget varit knapp har en förkortad process för uppdragsarbetet använts. För att dra nytta av tidigare arbete bildades en arbets-

³ Regeringen (2025).

⁴ Naturvårdsverket (2025a).

⁵ Ibid.

grupp med i huvudsak medarbetare från Naturvårdsverket som ingått i arbetet med det tidigare regeringsuppdraget. I uppdraget och i framtagandet av skrivelsen har följande personer i huvudsak deltagit: Ola Drewes, Annemay Ek (projektledare), David Hedberg, Michael Norén, Kenneth Pettersson, Linda Sjöo, Tina Skårman, Nathalie Sylvander, Gabriel Tapper och Emma Wirf. En intern styrgrupp har varit vägledande för uppdraget.

2.4 Definitioner och begrepp

I tidigare skrivelsen *Nytt system för företagens miljörapportering*⁶ finns olika definitioner, begrepp och regelverk som antingen återkommer ofta i skrivelsen eller som är en förklaring för vad en definition eller ett begrepp betyder inom ramen för regeringsuppdraget. Den listan gäller även denna skrivelse. Nedan är en kompletterande lista över begrepp som endast används i denna skrivelse.

- *BI-plattform*: Teknisk plattform för bearbetning, lagring och analys av data.
- *Dataområde*: Infrastruktur och stöd för att kunna samla och dela data mellan organisationer och andra aktörer.
- *Semantisk interoperabilitet*: Semantisk interoperabilitet betyder att system kan utväxla information på ett sådant sätt att de kan tolka dess innebörd på samma sätt, till exempel genom att gemensamma definitioner av begrepp används.

⁶ Naturvårdsverket (2025a).

3. Utgångspunkter

Det förslag som presenteras i den här redovisningen om utformning av informationssystem vid Naturvårdsverket, behov av författningsändringar samt kostnadsberäkningar och tidplan baseras på den problembeskrivning som beskrivs i skrivelsen *Nytt system för företagens miljörapportering*⁷.

I detta kompletteringsuppdrag lägger Naturvårdsverket till följande utgångspunkter:

- Leveransen av detta uppdrag ska redovisa skillnaderna mellan det tidigare förslaget och förslaget att hela lösningen ska utvecklas, driftas och förvaltas vid Naturvårdsverket. För att kunna beskriva dessa skillnader har vi behövt utveckla förslaget efter delvis nya förutsättningar. Detta innebär att vissa skillnader som vi nu identifierar främst kan bero på att vi har haft behov av att utveckla vår bild av delar av det nya informationssystemet, som i den tidigare skrivelsen medvetet var översiktligt beskrivet. Detta kan göra att bedömda skillnader kan upplevas och här beskrivas som större eller mindre än de faktiskt är.
- I detta uppdrag är förutsättningen att hela informationssystemet med relaterade tjänster ska utvecklas, driftas och förvaltas vid Naturvårdsverket. I lösningsalternativet beskrivet i den tidigare skrivelsen var informationssystemet uppdelat i inlämningsportalen FMR och relaterade tjänster som FMR kan interagera med. Ansvar för dessa föreslogs fördelas mellan länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Inlämningsportalen FMR föreslogs utvecklas, driftas och förvaltas vid länsstyrelserna medan ett rapporteringsverktyg och en tjänst som tillgängliggör miljöinformation för allmänheten (miljöinformationsportal) föreslogs utvecklas, driftas och förvaltas vid Naturvårdsverket. Behörighetstjänst, anläggningstjänst och tillståndstjänst hade myndigheterna vid leveranstillfället inte kommit överens om vilken myndighet som skulle föreslås utveckla, drifta och förvalta.
- De olika lösningsalternativen – en uppdelad lösning mellan länsstyrelserna och Naturvårdsverket, eller en centraliserad lösning hos Naturvårdsverket – skiljer sig något åt i sin utformning. Utformningen påverkas av IT-miljöer, IT-arbetsätt, närliggande processer, mandat samt organisatoriska och förvaltningsmässiga förutsättningar hos den myndighet som realiserar lösningen. Att flytta en lösning från en myndighet till en annan kan därför innebära större eller mindre utredningsarbete. Vi har i detta uppdrag kunnat göra en grov bedömning av versionen av lösningen vid Naturvårdsverket och dess förutsättningar och konsekvenser. Den slutliga

⁷ Naturvårdsverket (2025a).

lösningen behöver grundligare kravarbete för att kunna i detalj fastställas, tidsättas och konsekvensbeskrivas.

- Naturvårdsverket bedömer att det är viktigt att informationen som hanteras ska struktureras och att det görs redan från början. Det möjliggör effektivisering av arbetet i myndigheterna samt skapar förutsättning för regelförenkling i form av en minskad administrativ börda för verksamhetsutövare.
- Naturvårdsverket bedömer också att det är av stor vikt att lösningen innehåller tjänster som behövs och kan återbrukas och användas för andra processer med liknande behov. Möjligheten att återbruka tjänster gäller även om lösningen utvecklas i länsstyrelsernas regi. Gränserna mellan vilka tjänster som ”tillhör” informationssystemet FMR och vilka som i huvudsak tjänar andra processer är svåra att dra. Vi har i detta uppdrag sett behov av att förenkla vårt arbete och se dessa tjänster som till fullo ingående i vårt förslag till IT-infrastruktur och de tillhörande kostnaderna och tidsplanen. Hur de juridiska, verksamhetsmässiga och tekniska förutsättningarna bör se ut för att dessa tjänster ska kunna utvecklas, drifas och förvaltas behöver vi återkomma med, antingen i anslutning till fortsättning på detta uppdrag eller i anslutning till andra processer.
- Då tjänsterna i förlängningen ska kunna nyttjas av andra processer påverkar det också hur vi ser på avgränsningen av vilka funktioner och tjänster som är absoluta förutsättningar för att kunna ersätta nuvarande SMP. Genom att skapa långsiktig nytta för flera processer, och inte bara planera och utveckla lösning för miljörapporteringen, blir etapp 1 mindre tydlig IT-mässigt sett.
- Naturvårdsverket bedömer att etapp 1 utgår från den informationsmängd som uppdraget efterfrågar, det vill säga information styrd av miljörapportsföreskrifterna. I den tidigare skrivelsen bedömde myndigheterna att det var möjligt för länsstyrelserna att redan i etapp 1 använda systemet även för sådan information som länsstyrelserna begär in enligt 26 kap. 21 § miljöbalken utan behov av särskild författningsreglering.
- Ambitionen för båda uppdragen har varit att skapa regelförenkling för verksamhetsutövare med möjlighet för dem att kunna rapportera in en uppgift, en gång, till ett ställe. Utifrån hur uppdraget har formulerats och de avgränsningar som vi har varit tvungna att göra, ser vi att det är svårt att skapa möjlighet för en myndighet att ansvara för ett system som fullt ut samlar in, lagrar, delar, diarieför och arkiverar uppgifter som myndigheten inte har behov av eller rätt till för att utföra sina förvaltningsuppgifter. Detta gör att oavsett om delar eller hela lösningen ska drifas och förvaltas

av länsstyrelserna eller Naturvårdsverket kommer vissa funktionaliteter, i vart fall inledningsvis, att behöva utvecklas hos flera intressenter.

- I denna skrivelse redogör vi för de författningsförslag som vi redan nu kan föreslå, givet den nya styrsignalen i uppdraget. För andra författningsändringar som behöver genomföras krävs vidare analyser, varav vissa behöver genomföras inom en kortare tid. En bedömning över behov av eventuella framtida författningsförändringar beskrivs kort i denna skrivelse.

4. Naturvårdsverkets bedömning av förutsättningar och konsekvenser av en centraliserad digital lösning vid Naturvårdsverket

4.1 Förutsättningar och konsekvenser för Naturvårdsverket

4.1.1 Naturvårdsverkets IT-miljö

Naturvårdsverket bedömer att den tekniska lösningen för ett nytt system för företagens miljörapportering övergripande behöver innehålla samma funktionalitet oavsett vilken eller vilka myndigheter som utvecklar, driftar och förvaltar det. Det föreslagna informationssystemet bedöms behöva bestå av: FMR inlämningsportal samt de relaterade tjänsterna behörighetstjänst, anläggningstjänst, tillståndstjänst, rapporteringsverktyg och miljöinformationsportal.

Ett dataområde för att dela information

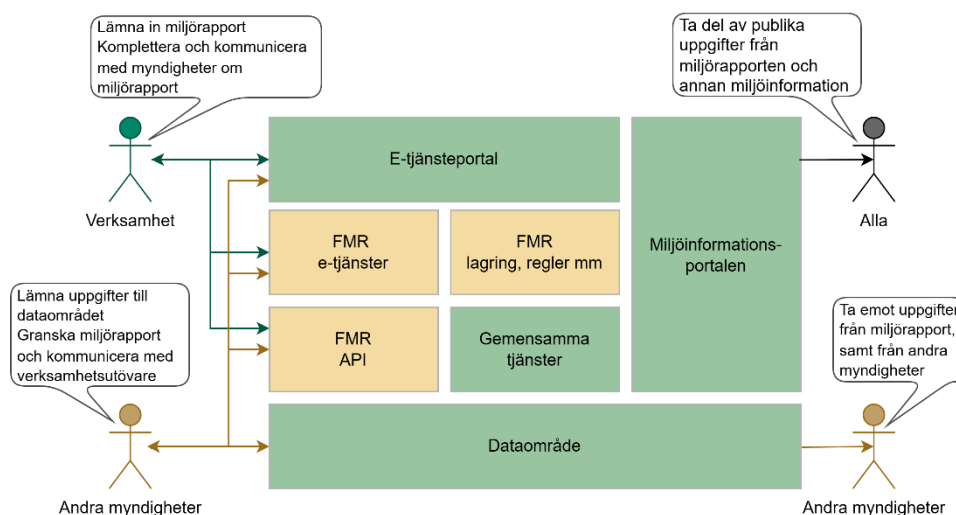
I grunden är flödet av informationsmängderna i lösningen i Naturvårdsverkets regi överensstämmande med tidigare lämnat förslag. Verksamhetsutövare rapporterar enligt detta uppdrag in uppgifter till Naturvårdsverket via e-tjänster eller API och mottagande tillsynsmyndigheter får tekniskt stöd för att kunna verifiera och granska inkomna rapporter samt lämna återkoppling till verksamhetsutövaren. Detta görs via en gemensam kommunikationsväg. En skillnad är att Naturvårdsverket ser fördelar med att även inrätta *ett dataområde* för att information relaterad till miljörapporteringen lättare ska kunna utbytas mellan myndigheter utifrån behörighet.

Andra myndigheter som behöver tillgång till information i miljörapporten för att kunna utföra sina författningsreglerade uppgifter, hämtar informationen via dataområdet, samtidigt som information för publika syften kan hämtas och visualiseras via Miljöinformationsportalen. I figur 1 nedan illustreras lösningen i Naturvårds-

verkets regi på en övergripande nivå samt hur den förhåller sig till olika aktörers behov.

I etapp 1, det vill säga hantering av miljörapporten, kan dataområdet endast användas för att dela uppgifter med de myndigheter som har rätt att ta del av uppgifter ur FMR enligt den föreslagna bestämmelsen i 31 e § FMH. Om dataområdet i kommande etapper ska användas även för annat informationsutbyte behöver förutsättningarna för detta utredas vidare.

Ett *dataområde* ligger i linje med hur man rekommenderar att göra data tillgänglig inom EU-kommissionens *Common European data spaces*⁸. Via dataområdet kan behöriga intressenter på sikt publicera uppgifter relaterat till verksamhetsutövare och företag eller hitta relevanta informationsmängder, begära tillgång till dem och därefter konsumera dem via dataområdet från den intressent som tillhandahåller dem. Detta är ett exempel på en tjänst som i förlängningen kan nyttjas av flera processer och för flera informationsmängder.

Figur 1: En schematisk bild över inlämningsportalen FMR (i gult) samt relaterade och andra gemensamma tjänster (i grönt) och hur de förhåller sig till olika aktörers behov.

Naturvårdsverket öppnar därmed upp för ett enklare och smidigare utbyte av information genom att i dataområdet centralisera och samordna semantik och villkor för användande av informationsmängder och erbjuda tekniska lösningar för att dela och använda dem. Informationen som delas mellan andra myndigheter kommer endast att tillgängliggöras via dataområdet utifrån behörighet och inte lagras hos Naturvårdsverket.

⁸ EU (2025a).

Helhetsansvar innebär större utvecklingsinsats

Att Naturvårdsverket utvecklar alla delar av lösningen innebär minskat behov av koordinering av utvecklingsarbetet med länsstyrelserna. Ett helhetsansvar innebär även en större utvecklingsinsats av Naturvårdsverket som kräver ökad samplanering mellan olika närliggande utvecklingsinitiativ. Naturvårdsverkets IT-miljö är idag i huvudsak outsourcad. Utveckling och drift av IT-system sker i nära samarbete med två huvudsakliga leverantörer – en med ansvar för utvecklingsinsatser och en för drift och förvaltning. Det är dessa leverantörer som kommer att genomföra respektive utveckling, förvaltning samt drift av informationssystemet. I dagsläget är dessa leverantörer svenska med personal och datacenter i Sverige. Normalt kan utvecklingsresurser säkras hos leverantören, men om tidplanen blir väldigt snäv för ett större projekt som detta kan dock prioriteringar behöva ske gentemot andra projekt i utvecklingsportföljen. Konsekvensen kan då bli att delar av utvecklingen för informationssystemet FMR blir senarelagda eller att andra projekt blir det.

Naturvårdsverket behöver hämta uppgifter från tillsynsmyndigheterna

För att FMR ska kunna fungera, och för att Naturvårdsverket ska se till att verksamhetsutövare endast behöver rapportera in en uppgift en gång, behöver myndigheten ta in olika uppgifter såsom anläggningsuppgifter från tillsynsmyndigheterna (inledningsvis via länsstyrelserna).

Samutnyttjande av olika tjänster

Den utveckling som Naturvårdsverket redan inlett för att samordna mötet med både organisationer och privatpersoner genom olika verksamhetsstöd passar väl in i den målsättning som finns för FMR. Tidigare har många tjänster i Naturvårdsverkets möte med externa användare begränsats till ett specifikt verksamhetsområde. Nu bedrivs arbete för att ta fram en e-tjänsteportal med generella gemensamma tjänster som stöder användaren genom hela mötet med myndigheten i olika verksamhetsområden. Då en realisering av FMR inbegriper många av dessa funktioner ser vi möjligheter i att initiativet driver på detta arbete. Figur 2 illustrerar informationssystemet FMR samt vilken typ av gemensamma tjänster som det och andra system skulle kunna nyttja. Utöver de som drivs av FMR finns idag behov inom Naturvårdsverkets systemportfölj för alla dessa tjänster.

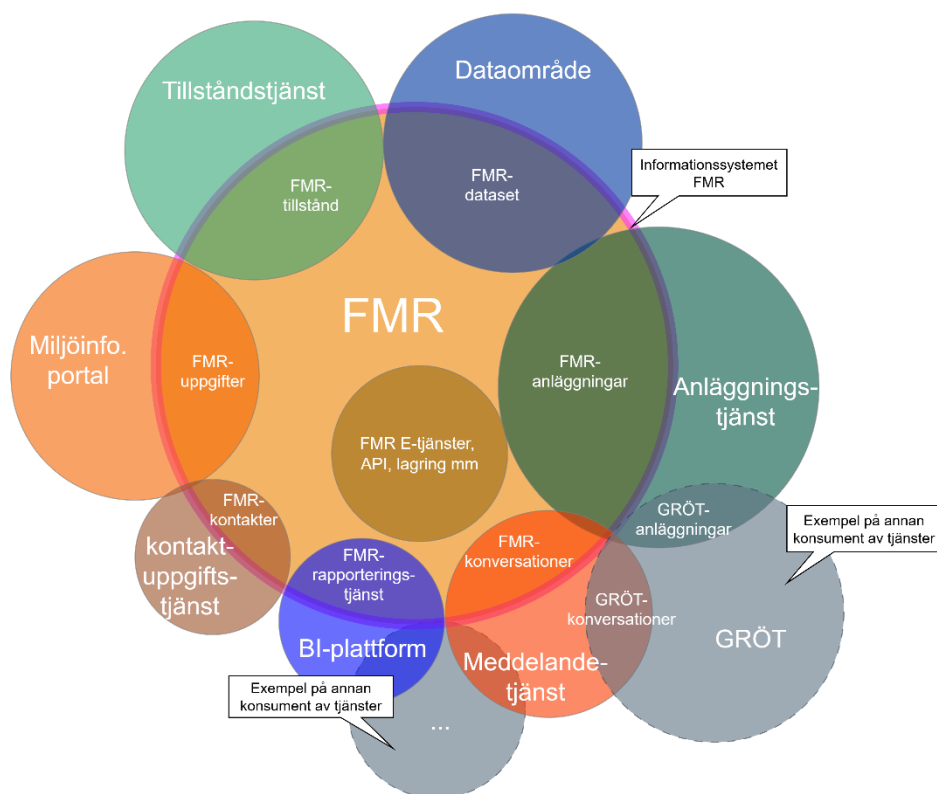
I det fall Naturvårdsverket utvecklar informationssystemet bedömer vi det fördelaktigt att göra det på ett sätt som nyttjar och vidareutvecklar vår befintliga IT-miljö och våra förutsättningar. Det innebär också att de relaterade tjänster som vi utvecklar i samband med FMR även kan nyttjas av andra verksamhetsområden och processer som Naturvårdsverket driver. Ett område där det finns möjlighet till synergier med FMR är det pågående regeringsuppdraget kopplat till digital tillsynsvägledning och -uppföljning⁹, där vi ser att delar av de funktioner som dataområdet innefattar (inklusive *semantisk interoperabilitet*) kan utnyttjas för

⁹ Regeringen (2024b).

informationsutbyten. Även inom identitets- och behörighetshantering samt analys och rapportering ser vi stora synergier mellan de båda initiativen.

Ytterligare ett regeringsuppdrag där det identifierats synergier med FMR är E-tjänster och vägledning för anmälningar av miljöfarlig verksamhet¹⁰ där det finns gemensamma behov av modeller och dataproduktspecifikationer (DPS).

Förvaltningen av informationssystemet FMR kommer att ingå i samma förvaltningsorganisation på Naturvårdsverket som idag hanterar liknande verksamhetsstöd, till exempel för avfallsregistret samt för gränsöverskridande avfallstransporter (GRÖT). I förlängningen kan eventuella synergier mellan dessa närbesläktade verksamhetsstöd utredas för att identifiera möjligheter till att kunna nyttja gemensamma tjänster och undvika eventuell dubbelrapportering.

Figur 2. Illustration av informationssystemet FMR samt vilken typ av gemensamma tjänster som det och andra system skulle kunna nyttja.

Precis som i lösningsförslaget i den tidigare skrivelsen kommer ett rapporterings-verktyg utvecklas utifrån Naturvårdsverkets *BI-plattform* för att hantera sammanställning, kvalitetskontroll och uttag för internationell rapportering samt publik information. Med ansvar för hela FMR ökar BI-plattformens roll till att även

¹⁰ Regeringen (2024a).

omfatta inläsning respektive produktion av de dataprodukter som delas eller används av andra intressenter. Utöver de generella tjänsterna i e-tjänsteportalen är det fördelaktigt om tjänster för anläggnings- och tillståndsuppgifter etableras via FMR, då behov av tjänster för sådana uppgifter lyfts återkommande inom olika verksamhetsprocesser vid Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har noterat att i miljötillståndsutredningens betänkande *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess* (SOU 2024:98)¹¹ föreslås bland annat att det ska skapas en ny prövningsmyndighet och att miljöprövningsprocessen ska göras mer digital. Vidare lyfts behov av att själva tillståndshandlingen digitaliseras och att det ska vara möjligt att koppla ihop olika relevanta digitala plattformar.

En tillståndstjänst, som digitaliserar tillståndsmeningen och aktuella villkor i gällande miljöbalkstillstånd, behövs för FMR för två centrala funktioner. Dels att kunna tillhandahålla strukturerad tillståndsinformation till inlämningsportalen, dels att tjäna som mastertjänst avseende den verksamhet som bedrivs på en anläggning. Om tillståndstjänsten inte utvecklas inom etapp 1 kan inte tillståndsuppfyllnad lämnas i strukturerad form. Redogörelsen blir då i fritextform utan möjlighet till validering. Eftersom tillståndstjänsten även är tänkt att fungera som en källa till grunduppgifter, kommer alternativa tillfälliga lösningar att behöva utvecklas om tjänsten inte tas fram från början – vilket i så fall medför merkostnader.

Tillståndstjänsten kan även fungera som ett första steg mot att införa ett digitalt tillståndssystem som ska finnas på plats 2035 enligt EU:s reviderade industriutsläppsdirektiv.¹² Naturvårdsverket anser därför att det är mycket prioriterat att tillståndstjänsten, vilken möjliggör digitalisering av tillståndshandlingen, utvecklas redan inom ramen för etapp 1.

4.1.2 Naturvårdsverket verksamhet

Behov av tillräckligt med tid från verksamheten

Då projektet är tids- och kvalitetskritiskt anser Naturvårdsverket att det är prioriterat att verksamheten avsätter tillräckligt med tid och resurser som kan vara tillgängliga under projektets gång. Därmed påverkas kostnaden för interna medel i kostnadsberäkningen (avsnitt 4.5). Naturvårdsverket kommer även ha behov av att utöka de resurser som löpande arbetar med förvaltning av FMR, till exempel förvaltningsledare, verksamhetsspecialister samt inom kundtjänst och andra linjens support gentemot verksamhetsutövare och användare av till exempel dataområdet.

Dataområdet kan bidra till samordning av miljöinformationsförsörjning

Utformningen med ett dataområde, som innebär att information kan utbytas och delas utifrån behörighet, kan användas snävt eller brett. Dataområdet gör det, i

¹¹ Miljötillståndsutredningen (2024).

¹² (EU) 2024/1785.

förlängningen, möjligt för Naturvårdsverket att dela information och skapar förutsättning för andra myndigheter att dela även sådan information som inte är till för Naturvårdsverkets förvaltningsuppgifter utan för andra myndigheters behov. Av Naturvårdsverkets instruktion framgår att myndigheten inom sitt ansvarsområde särskilt ska utveckla, följa upp och samordna arbetet med miljöinformationsförsörjning.

Enklare för en myndighet att utveckla systemet men det krävs samordning

Naturvårdsverket kommer ensamt att ha rådighet över till exempel beslut, budgetunderlag, prioriteringar, utvecklingsriktning mellan system och inom system samt säkerhetsbedömning. Naturvårdsverket kommer också effektivare kunna tekniskt utveckla systemet för att svara mot framtida behov och krav på miljörapportering och annan rapportering utifrån till exempel EU-rättsliga krav eller andra internationella åtaganden där Naturvårdsverket har ett författningsreglerat ansvar. Detta eftersom juridisk bedömning kopplad till teknisk utveckling av informationssystemet kommer ske internt inom myndigheten.

Naturvårdsverket kommer ha det övergripande samordningsansvaret för informationssystemet. Det kommer därför krävas att det tillförs tillräckligt med resurser med relevant kompetens (till exempel juridisk, teknisk och sakkompetens) inte enbart för utveckling, drift och förvaltning utan även för att kunna upprätta en fungerande och aktiv samverkan med övriga intressenter i syfte att samla in deras behov och krav på informationssystemet.

Vi ser också möjliga verksamhetsmässiga synergieffekter om andra uppdrag kopplade till digitalisering inom miljöbalksområdet realiserar av Naturvårdsverket. Detta gäller exempelvis uppdraget att lämna förslag på digitala lösningar för tillsynsvägledning¹³ och uppdraget att utveckla e-tjänster och vägledning för att förenkla anmälningar av miljöfarlig verksamhet¹⁴. Genom att hålla flera digitala lösningar inom miljötillsyn och miljöinformationshantering kan Naturvårdsverket även standardisera processer och rutiner som förenklar samarbete internt, med andra myndigheter och med externa aktörer, vilket bidrar till enhetlig och effektiv kommunikation med gemensamma intressenter.

Strukturerad information skapar möjlighet till effektivisering och synergier med andra processer

För att kunna effektivisera Naturvårdsverkets arbete krävs att information som är lämplig att struktureras görs det redan från början så att det går att utbyta information mellan olika processer. Utformningen av informationssystemet med dataområde innebär att information kan utbytas och delas utifrån behörighet, vilket i sin tur skapar möjlighet till effektivisering och synergier med andra processer inom myndigheten. Naturvårdsverket bedömer även att en strukturerad

¹³ Regeringen (2024b).

¹⁴ Regeringen (2024a).

informationshantering kan innebära en effektivisering av utlämnande av uppgifter, enligt principerna om öppna data¹⁵. Publik information, som inte behöver skyddas, kan då löpande publiceras på internet. Detta förfarande skulle underlätta för alla berörda parter.

Generellt finns det ett stort behov inom verksamheten att information i miljörapporten struktureras eftersom det idag krävs manuell hantering och det därmed ofta är tidskrävande att sammanställa uppgifterna. Med den övergång till strukturerad informationsinhämtning som FMR innebär, öppnas möjligheter för Naturvårdsverket att i större omfattning genomföra till exempel styrmedelsanalyser och även i övrigt stödja sin verksamhet. Detta skifte skulle underlättas av ett scenario där myndigheten får ett större inflytande i utformningen av FMR.

I avsnitt 4.3 i *Nytt system för företagens miljörapportering*¹⁶ beskrivs de relaterade tjänster som behövs för att FMR ska fungera och i förlängningen nå sin fulla potential. Anläggningstjänst och tillståndstjänst är två av dessa tjänster vars ansvar för utveckling, drift och förvaltning inte blev fastställt i den tidigare skrivelsen. Anläggningstjänsten möjliggör bland annat koppling till andra system och tillståndstjänsten innebär att själva tillståndshandlingen struktureras. Naturvårdsverket ser stor potential i att kunna nyttja dessa tjänster även för andra processer än miljörapporteringen. Ett konkret exempel på process där tillgång till tillståndsinformation skulle innebära en förenkling och effektivisering av arbetet är GRÖT och för att det ska vara möjligt krävs både anläggnings- och tillståndstjänsten.

Naturvårdsverket bedömer att kravet att informationen så långt möjligt bör vara strukturerad, är prioriterat för att mer information redan från början ska kunna automatiskt valideras, lättare delas med andra myndigheter och sammanställas inför vidare användning eller rapportering.

4.2 Förutsättningar och konsekvenser för andra myndigheter

4.2.1 Andra myndigheters IT-miljöer

I etapp 1 hämtar Naturvårdsverket in uppgifter i miljörapporten

Eftersom Naturvårdsverket i etapp 1 endast tar emot uppgifter i miljörapporten blir konsekvenserna för andra myndigheter att de initialt behöver ta fram egna tjänster för att inhämta, lagra, diarieföra och eventuellt dela annan information av vikt för tillsynen som idag hanteras i SMP. Genom att utbyta information via dataområdet kan problemet minskas, men troligen inte elimineras.

¹⁵ EU (2025b).

¹⁶ Naturvårdsverket (2025a).

Att informationssystemet drivs av Naturvårdsverket i stället för länsstyrelserna ger en, möjligen mer perifer, påverkan genom att en del av det digitala mötet med verksamhetsutövare flyttar till inlämningsportalen, vilket kan påverka användarunderlag, kommunikation och möjligheter till utveckling av motsvarande tjänster hos övriga intressenter.

Den påverkan på andra myndigheters IT-miljöer, som beror på utformningen av Naturvårdsverkets förslag till teknisk lösning, behöver utredas vidare som en del av ett kommande kravarbete. En sådan fråga är om granskningsfunktionaliteten ska integreras direkt i berörda myndigheters handläggningsstöd mot API i inlämningsportalen, eller om den funktionen är lämpligare att realisera i inlämningsportalen.

Avseende dataområdet behöver det också undersökas vilka behov och möjligheter andra intressenter har att hämta och lämna uppgifter via eller till det. För de tillsynsmyndigheter som har uppgifter om anläggningar tillkommer dock ett visst arbete i att tillhandahålla dessa i lämpligt format för dataområdet och i förlängningen anläggningstjänsten, vilket kommer kräva utveckling av digital funktion.

I arbetet med den tidigare skrivelsen var hypotesen att uppgifterna utbyts via både strukturerade filer för maskinell bearbetning och som filer anpassade till att läsas direkt av en handläggare.

4.2.2 Andra myndigheters verksamhet

Mindre rådighet för länsstyrelserna

Om Naturvårdsverket förvaltar FMR kommer länsstyrelsernas rådighet över systemet minska och det finns även en risk att viktiga aspekter utifrån tillsynsperspektiv missas eller inte prioriteras på samma sätt. Det är därför viktigt att länsstyrelserna ges möjlighet att aktivt delta i samordningsarbetet för informationssystemet.

Ökade kostnader för tillsynsmyndigheter

Etapp 1 innebär att informationssystemet avgränsas till att hantera information i miljörapporten enligt 26 kap. 20 och 20 a § miljöbalken. Denna avgränsning innebär initialt att det kommer att krävas att tillsynsmyndigheten skapar egna e-tjänster för att inhämta annan tillsynsrelaterad information som idag hämtas in via SMP i anslutning till miljörapporteringen från verksamhetsutövare som begärs in med stöd av 26 kap. 21 § miljöbalken. Det kommer därför krävas både medel och resurser för att tillsynsmyndigheterna ska kunna utveckla egna e-tjänster. Konsekvenserna hade sannolikt varit desamma för övriga tillsynsmyndigheter i det förra förslaget där länsstyrelserna utvecklade FMR.

Ökad möjlighet att dela information

Det dataområde som Naturvårdsverket föreslår att inrätta som en del av den totala FMR-lösningen, kan öka andra myndigheternas möjlighet att dela och ta del av information kopplat till verksamhetsutövare och företag.

4.3 Förutsättningar och konsekvenser för verksamhetsutövare

4.3.1 Verksamhetsutövares IT-miljöer

Naturvårdsverket bedömer att förslaget inte innebär någon direkt påverkan och därför ingen skillnad gentemot förslaget i den tidigare skrivelsen. Verksamhetsutövare kommer att använda samma identiteter (E-leg), definiera sina behörigheter via Mina ombud samt mötas av liknande tjänster och möjligheter till inlämnande och kommunikation kring inlämnad rapport (E-tjänster och API). Då varken detta eller förslaget i tidigare skrivelse innebär en lösning för all rapportering av verksamhetsutövare och företag är läget oförändrat avseende det att verksamhetsutövare behöver rapportera till och kommunicera med olika myndigheter.

4.3.2 Verksamhetsutövares verksamhet

Om Naturvårdsverket ansvarar för utformning av FMR skapas möjligheter till integration med relaterade tjänster, vilket i större utsträckning skulle kunna underlätta för verksamhetsutövarna. Ett exempel på detta är tillståndstjänsten, inom vilken ett tillstånds informationsmängder finns tillgängliga i strukturerad form. Detta skulle i sin tur möjliggöra att verksamhetsutövare kan återanvända information kopplat till gällande villkor.

Idag förekommer det att verksamhetsutövare rapporterar identisk information via olika processer som Naturvårdsverket och andra myndigheter tillhandahåller. Till exempel lämnar berörda verksamhetsutövare samma information via miljörapporten som man lämnar till Naturvårdsverket via GRÖT. Utformningen med dataområde innebär att det skapas förutsättning för informationsutbyte mellan angränsande processer, vilket i sin tur skulle kunna resultera i regelförenkling genom en minskad administrativ börda för verksamhetsutövare.

Eftersom informationssystemet initialt avgränsas till att omfatta den information som regleras via miljörapportsföreskrifterna kommer verksamhetsutövaren, vid sidan av miljörapporten som lämnas in till Naturvårdsverket, även att till tillsynsmyndigheten behöva lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten begär enligt 26 kap. 21 § miljöbalken för att kunna genomföra sin tillsyn. Detta kan medföra merarbete och en risk att verksamhetsutövaren upplever det som otydligt vem informationen ska lämnas till och därför vänder sig direkt till Naturvårdsverket även med tillsynsrelaterade frågor.

4.4 Uppskattad tidsplan för utveckling, drift och förvaltning

Den föreslagna lösningen består av definierade och avgränsade IT-tjänster som kan utvecklas i form av projekt eller uppdrag var för sig, men med gemensam

koordinering av dessa där bemanning, fördelning av medel och resurser hanteras (se tabell 1).

Som beskrivet i avsnitt 2 ser Naturvårdsverket fördelar med att den nya lösningen innehåller tjänster som kan återbrukas av andra processer med liknande behov. Det gör att de tjänster som föreslås inom detta uppdrag inte bara är till nytta för FMR, utan även för andra processer. Vi har i detta uppdrag sett behov av att förenkla vårt arbete och se dessa tjänster som till fullo ingående i vårt förslag till IT-infrastruktur och de tillhörande kostnaderna och tidsplanen. Genom att skapa långsiktig nytta för flera processer, och inte bara planera och utveckla lösning för miljörapporteringen, blir inte den tekniska utvecklingen lika tydligt indelad i etapper.

Tabell 1. Planering av utvecklingsinsatser för huvudprojektet informationssystemet FMR, om utveckling, drift och förvaltning beslutas tillfalla Naturvårdsverket.

	2025	2026		2027		2028	
	juli-dec	jan-jun	juli-dec	jan-jun	juli-dec	jan-jun	juli-dec
Informationssystemet FMR - huvudprojekt	Förstudie	Huvudprojekt					
FMR Inlämningsportal		Förstudie	Projekt				
Behörighetstjänst		Förstudie	Projekt				
Anläggningsstjänst		Förstudie	Projekt				
Tillståndstjänst		Förstudie	Projekt				
Rapporteringsverktyg			Förstudie	Projekt			
Miljöinformations-portalen		Förstudie	Projekt				
Dataområde			Förstudie	Projekt			

Inlämningsportalen FMR och de relaterade tjänster som krävs för verksamhetsutövers inrapportering och myndigheternas hantering av miljörapport behöver utvecklas och vara i drift vid årsskiftet 2027/2028 eftersom EU:s industriutsläppsportalsförordning¹⁷ kräver ett nytt sätt att rapportera för verksamhetsutövarna (se avsnitt 3.3.1 i *Nytt system för företagens miljörapportering*¹⁸).

Det innebär att dessa utvecklingsinitiativ prioriteras och startas i början av år 2026 för att färdigställas år 2027. Till prioriterade utvecklingsinitiativ hör FMR inlämningsportal, behörighetstjänst, anläggningstjänst och tillståndstjänst. Utvecklingen av miljöinformationsportalen bedöms vara omfattande och behöver sträcka sig senare, till utgång av år 2028. Utveckling av rapporteringsverktyget och dataområdet startar senare delen av år 2026.

Sammanfattningsvis ser vi ett samlat förstudiearbete för huvudprojektet senare halvan av år 2025, enskilda förstudier med start första halvan av år 2026. Själv

¹⁷ (EU) 2024/1244.

¹⁸ Naturvårdsverket (2025a).

utvecklingsprojekten kommer sedan löpa med olika sluttid fram till och med år 2028 ut (se tabell 1).

4.5 Uppskattad kostnad för utveckling, drift och förvaltning

Naturvårdsverket och länsstyrelserna lämnade ingen kostnadsuppskattning av lösningen i tidigare skrivelsen utan där hänvisades till myndigheternas respektive budgetunderlag för åren 2026–2028.¹⁹ I detta uppdrag efterfrågas endast Naturvårdsverkets bedömning av kostnader för utveckling, drift och förvaltning av hela informationssystemet vid Naturvårdsverket.

Oavsett om uppdraget att utveckla, drifta och förvalta den kommande lösningen ges till Naturvårdsverket eller länsstyrelserna, krävs finansiering under lång tid. Detta beskrivs även i Tillväxtverkets delrapport *Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag*, där man lyfter behovet av ökad tydlighet kring långsiktig finansiering för att myndigheter ska kunna ta sig an satsningar kopplat till digitalisering och datadelning.²⁰

Naturvårdsverket ser fördelar med att den nya lösningen innehåller tjänster som kan återbrukas av andra processer med liknande behov. Detta gör att FMR bär stor initial kostnad för tjänster av nytta för flera framtida informationsmängder och processer (se avsnitt 2).

Naturvårdsverket använder sig av investeringsmedel för sina IT-projekt som ger en immateriell anläggningstillgång och gör därefter avskrivningar under fem år i enhetlighet med ESV:s handledning.²¹ En immateriell anläggningstillgång kan först börja skrivas av från och med när den har börjat nyttjas. Huvuddelen av lösningen måste vara i drift senast 1 januari 2028 (se tabell 2 och avsnitt 4.4).

¹⁹ Naturvårdsverket (2025b) och Länsstyrelsen i Jämtlands län (2025).

²⁰ Tillväxtverket (2025).

²¹ Ekonomistyrningsverket (2002).

Tabell 2: De investeringsmedel som Naturvårdsverket bedömer behövs för utveckling av informationssystemet FMR. Enheten är i tkr.

Informationssystemet FMR	2025	2026	2027	2028
FMR Inlämningsportal		14 000	16 000	
Behörighetstjänst		500	1 000	
Anläggningstjänst		3 500	2 500	
Tillståndstjänst		2 000	3 000	
Rapporteringsverktyg		2 000	1 500	1 500
Miljöinformationsportal		1 500	3 000	4 000
Dataområde		1 500	1 000	
Investeringsmedel - totalt		25 000	28 000	5 500

För att projektet ska uppnå önskad kvalitet inom den snäva tidsramen krävs en avsevärd resursinsats i form av årsarbetskrafter, både i utvecklingsfasen och i den efterföljande förvaltningen. Dessa kostnader kommer att belasta förvaltningsbudgeten. Detta redovisas i tabell 3 som interna medel. Projektet kan medföra att Naturvårdsverkets låneram behöver utökas. Redovisning av kostnader i tabell 3 sträcker sig i denna uppskattning fram till och med år 2033.

Förslag om en centraliserad digital lösning vid Naturvårdsverket medför även kostnader för tillsynsmyndigheterna, kopplade till anpassning av system och till informationsutbyte. Tillsynsmyndigheterna behöver anpassa anläggningsinformationen i enlighet med kraven i industriutsläppsportalsförordningen²², tillgängliggöra anläggningsuppgifter för Naturvårdsverket samt utveckla en maskin-till-maskinlösning för effektiv informationsöverföring.

²² (EU) 2024/1244.

Tabell 3: Naturvårdsverkets uppskattade kostnader för utveckling, drift och förvaltning av informationssystemet FMR. Enheten är i tkr. I posten Interna medel ingår kostnader för de interna resurserna som deltar i utvecklingsprojekten samt sedan i förvaltningen till exempel resurser för support, samordning och förvaltning. I posten Drift och förvaltning ingår alla de externa kostnader som behövs för att förvalta systemet såsom IT-personal, mjukvara och hårdvara.

Informationssystemet FMR	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Avskrivningar och ränta (2,25 %)				10 000	12 700	12 400	12 200	11 900	2 700
Interna medel - utveckling	1 000	14 000	14 250	2 500					
Förstudier	1 500	2 000							
Totala kostnader utveckling	2 500	16 000	14 250	12 500	12 700	12 400	12 200	11 900	2 700
Interna medel - förvaltning				5 300	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Drift och förvaltning				16 000	15 000	12 000	9 000	9 000	9 000
Avveckling SMP			1 500	2 000					
Totala kostnader drift och förvaltning			1 500	23 300	20 300	17 300	14 300	14 300	14 300
Sammanlagda kostnader för Naturvårdsverket	2 500	16 000	15 750	35 800	33 000	29 700	26 500	26 200	17 000

4.6 Justerade bedömningar och förslag med utgångspunkt i att Naturvårdsverket ska vara ansvarig myndighet

I respektive avsnitt nedan redogörs för ändringar i förhållande till de förslag och bedömningar som lämnades i motsvarande avsnitt under kapitel 5 i den tidigare skrivelsen *Nytt system för företagens miljörapportering*²³ i det fall Naturvårdsverket ska hålla informationssystemet. Det som anges som Naturvårdsverkets förslag nedan utgör tillägg och ändringar i förhållande till de förslag som lämnades i den tidigare skrivelsen. Det som anges under skälen för Naturvårdsverkets förslag utgör kompletteringar och ändringar i förhållande till tidigare redovisade skäl. Nedan avsnitt i denna redovisning ska alltså läsas tillsammans med motsvarande avsnitt i *den tidigare skrivelsen*. I de delar tidigare förslag och bedömningar samt skäl för dessa inte kommenterats särskilt nedan gäller de tidigare förslagen oförändrade och motiveringarna gäller på motsvarande sätt för Naturvårdsverket.

²³ Naturvårdsverket (2025a).

4.6.1 Uppdrag att utveckla och införa ett informationssystem för miljöinformation och rapportering (FMR) samt relaterade tjänster (avsnitt 5.1.1 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: Naturvårdsverket föreslår att den eller de myndigheter som regeringen anser ska drifva och förvalta ett informationssystem för Företagens miljöinformation och rapportering (FMR) samt relaterade tjänster, snarast ska få ett uppdrag att utveckla och införa ett sådant system. I uppdraget ska det ingå att lämna förslag på de ytterligare författningsändringar som behövs.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

I skrivelsen *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁴ föreslog myndigheterna att Naturvårdsverket och länsstyrelserna skulle ges i uppdrag att, utveckla och införa ett informationssystem för miljöinformation och rapportering (FMR) samt relaterade tjänster. I denna skrivelse föreslår vi ingen utsedd myndighet för uppdraget, då det bör lämnas till regeringen att ta beslut om vilken/vilka myndighet/-er som ska utveckla, drifva och förvalta lösningen.

4.6.2 Naturvårdsverket ska hålla ett informationssystem för miljörapportering (avsnitt 5.1.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en bestämmelse i 31 b § FMH som anger att Naturvårdsverket ska hålla ett informationssystem för uppgifter i miljörapporter.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

Som anges i avsnitt 3.1.1 i *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁵ saknar Naturvårdsverket på motsvarande sätt som länsstyrelsen idag rättsligt stöd för att hålla ett nationellt system för inlämning av miljörapporter eller en databas med de uppgifter som miljörapporterna innehåller. Som nämns i avsnitt 2.2.5 i *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁶ är Naturvårdsverket bland annat utpekad som behörig myndighet enligt E-PRTR-förordningen och har därmed mandat för att ta in dessa uppgifter. För att Naturvårdsverket ska få samla in, bearbeta, lagra och distribuera all information i miljörapporterna krävs att Naturvårdsverket ges ett författningsreglerat uppdrag. Det föreslås därför att det införs en ny bestämmelse i

²⁴ Naturvårdsverket (2025a).

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

31 b § FMH som anger att Naturvårdsverket ska hålla ett informationssystem för uppgifter i miljörapporter. På samma sätt som anges i avsnitt 5.1.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁷ behöver uppdraget och mandatet innefatta att ta emot och dela uppgifter som andra berörda myndigheter och aktörer behöver för uppfyllandet av sina respektive författningsreglerade skyldigheter och uppdrag.

Se nedan under avsnitt 4.8 angående möjligheten att hantera andra informationsmängder än miljörapporten i informationssystemet, däribland uppgifter som tillsynsmyndigheterna kan begära in enligt 26 kap. 21 § miljöbalken.

4.6.3 Förfarande för delning av information mellan myndigheter (avsnitt 5.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: Det ska införas en bestämmelse i 31 e § FMH som ålägger Naturvårdsverket att genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande till tillsynsmyndigheten, länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning ge åtkomst till de uppgifter i informationssystemet enligt 31 b § FMH som myndigheterna behöver för att fullgöra sina författningsreglerade skyldigheter. Det ska även anges i bestämmelsen att Naturvårdsverket efter begäran från en myndighet ska ge myndigheten åtkomst till uppgifter som den behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

På motsvarande sätt som anges i avsnitt 5.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁸ behöver en författningsreglerad skyldighet införas för Naturvårdsverket att ge myndigheter åtkomst till uppgifterna genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande. De skäl som anges i förhållande till länsstyrelserna gäller även för Naturvårdsverket.

För att tydliggöra vilket informationssystem som avses i bestämmelsen föreslår Naturvårdsverket att det specificeras att det är informationssystemet enligt 31 b § FMH. Detta avses också tydliggöra att det endast är sådana informationsmängder som anges i 31 b § FMH som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Som anges nedan i avsnitt 4.7 kan Naturvårdsverket använda FMR för annan miljöinformation än sådan som finns i miljörapporterna som Naturvårdsverket har i uppdrag att hantera, men den behöver vara logiskt avskild från miljörapportsinformationen. Det är inte tänkt att uppgiftsskyldigheten i nu föreslagen bestämmelse ska omfatta sådana uppgifter.

Som beskrivits i avsnitt 2.3.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*²⁹ har länsstyrelserna behov av uppgifter i miljörapporterna i större utsträckning än i sin

²⁷ Naturvårdsverket (2025a).

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

egenskap av tillsynsmyndighet. Uppgifterna används till exempel även för kartläggning av påverkan på vattenmiljö, i framtagande av övervakningsprogram och som underlag för miljöprövningsdelegationerna (MPD). Därför föreslås att även länsstyrelserna listas särskilt i 31 e § FMH i stället för Naturvårdsverket. Särskilt med anledning av att vissa länsstyrelser har bredare uppdrag än deras geografiska avgränsning, till exempel genom att vara vattenmyndigheter, är det lämpligt att ange länsstyrelserna i plural. Det kan i arbetet framöver behöva analyseras närmare vilka informationsmängder som respektive länsstyrelse ska få tillgång till.

Det bedöms alltså att bestämmelsen i 49 c § FMH, som reglerar tillsynsmyndighetens skyldighet att lämna uppgift om produktionsvolym till Naturvårdsverket för rapportering till Europeiska kommissionen, ska upphävas. Detta med anledning av att uppgifterna med nuvarande förslag kommer att lämnas in direkt till Naturvårdsverket.

4.6.4 Naturvårdsverket får använda uppgifter ur informationssystemet för att fullgöra sitt uppdrag (avsnitt 5.1.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: För att tydliggöra att Naturvårdsverket får använda de uppgifter i informationssystemet som myndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag ska det införas en bestämmelse i 31 h § FMH där detta uttryckligen anges.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

Som anges i avsnitt 5.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁰ behöver Naturvårdsverket tillgång till uppgifter i miljörapporterna för att fullgöra författningsreglerade skyldigheter såsom internationell rapportering, framställande av statistik, måluppföljning och för tillgängliggörande av information i enlighet med EU-rättsliga krav och internationella åtaganden samt deltagande i mål och ärenden enligt miljöbalken. Därtill kan Naturvårdsverket behöva åtkomst till uppgifterna för att i övrigt fullgöra sitt uppdrag. Detta eftersom myndigheternas uppdrag, utöver författning, exempelvis kan styras genom förvaltningsbeslut i form av regleringsbrev. Om Naturvårdsverket ska hålla i informationssystemet regleras inte längre verkets rätt till uppgifter i 31 e § FMH vilket framgår av avsnitt 4.6.3 ovan. För att förtydliga att Naturvårdsverket alltså har denna rätt ska det läggas till en bestämmelse som anger att Naturvårdsverket får använda de uppgifter i informationssystemet som myndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Som framgår under avsnitt 5.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³¹ föreslås en vid författningsreglering för att skapa möjlighet att anpassa systemet efter teknikutvecklingen. De informationsmängder som hanteras i miljörapporten och de

³⁰ Naturvårdsverket (2025a).

³¹ Ibid.

krav som ställs på internationell rapportering är inte heller statiska utan förändras över tid.

Oavsett om det är länsstyrelserna eller Naturvårdsverket som ska hålla i informationssystemet har Naturvårdsverket behov av att ta del av uppgifter ur systemet. Någon ändring avseende vilka uppgifter som Naturvårdsverket har rätt att ta del av ur informationssystemet med den nu föreslagna bestämmelsen är inte avsedd.

Motsvarande bestämmelse för länsstyrelserna saknas i redovisningen av regeringsuppdraget *Nytt system för företagens miljörapportering*. För att inte behöva ändra i den föreslagna ordningen vad gäller de bestämmelser som inte ändras med denna skrivelse, samt då vi har haft begränsat med tid för detta uppdrag, har vi föreslagit att den nya bestämmelsen läggs in som en ny 31 h § i FMH. Det kan dock vara lämpligare att den placeras tidigare i FMH, exempelvis som en ny 31 c §.

4.6.5 Förfarande för sekretessreglerad information (avsnitt 5.3 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Det som anges i avsnitt 5.3 i redovisningen av regeringsuppdraget *Nytt system för företagens miljörapportering*³² kan gälla oförändrat även om Naturvårdsverket håller i informationssystemet. Naturvårdsverket vill dock förtydliga följande.

Informationssystemet FMR ska möjliggöra inlämning av företags och verksamhetsutövares miljörapportering och även tillgodose behovet av uppgifter för internationell rapportering samt tillsynsmyndigheters och övriga myndigheters informationsförsörjning. I avsnitt 5.3 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³³ föreslås att en generell bestämmelse ska införas som säkerställer motsvarande sekretess för uppgifter i informationssystemet som den som gäller hos tillsynsmyndigheten. Sekretessen ska på samma sätt som tillsynssekretessen avse enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Dessutom föreslås en bestämmelse om överföring av sekretess för de myndigheter som tar del av uppgifter ur systemet. Sekretessen föreslås inte gälla om det finns en primär sekretessbestämmelse till skydd för samma intresse som är tillämplig på uppgiften hos den mottagande myndigheten. Om Naturvårdsverket håller i informationssystemet kan det konstateras att uppgifter till större del kommer att lämnas ut till en tillsynsmyndighet, där en primär sekretessbestämmelse redan gäller. Uppgifter kommer dock att lämnas även till myndigheter som inte är tillsynsmyndigheter, varför bestämmelsen alltså behövs.

³² Naturvårdsverket (2025a).

³³ Ibid.

4.6.6 Reglering av verksamhetsutövares inlämning av miljörapport (avsnitt 5.4 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: Det ska i 31 c § FMH föreskrivas en skyldighet för verksamhetsutövare att lämna in miljörapporten till Naturvårdsverket via Naturvårdsverkets informationssystem. Bestämmelsen i 49 a § FMH ska gälla oförändrad.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

Mot bakgrund av att det föreslås att Naturvårdsverket ska hålla ett informationssystem uppgifter i miljörapporter behöver det regleras att det är till Naturvårdsverket som miljörapporten ska lämnas in i stället för till tillsynsmyndigheterna. Det föreslås att det införs en ny bestämmelse i 31 c § FMH som anger att miljörapporten ska lämnas in till Naturvårdsverket. Det bedöms även lämpligt att det regleras i bestämmelsen att miljörapporter ska lämnas in via det informationssystem som Naturvårdsverket ska hålla.

Mot bakgrund av att miljörapporten föreslås lämnas in till Naturvårdsverket finns det inte behov av att i 49 a § FMH peka ut någon mer behörig myndighet enligt E-PRTR-förordningen än Naturvårdsverket. Inlämning av uppgifter som ingår både i miljörapporten och krävs enligt E-PRTR-förordningen ska med förslaget lämnas in till Naturvårdsverket enligt båda regelverken.

Som anges i avsnitt 5.4.3 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁴ gäller i nuläget en avvikande reglering för sådana miljörapporter som länsstyrelserna kan begära att utövare av anmälningspliktig anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter som omfattas av 4 kap. 6 § MPF lämnar. Utgångspunkten för miljörapporten är att det är en uppgiftsskyldighet som följer av generella föreskrifter och att uppgifterna ska lämnas årligen, i enlighet med regleringen i miljöbalken. Nämnda miljörapporter avviker på flera sätt från detta, främst genom att det enligt FMH krävs beslut i det enskilda fallet för att en viss verksamhet ska träffas av kravet på miljörapport. Även enligt miljörapportsföreskrifterna gäller en avvikande reglering genom att de ska lämnas till länsstyrelsen vid den tidpunkt som länsstyrelsen bestämmer och att de ska redovisas på lämpligt datamedium eller i skriftlig form.

Med förslaget att miljörapporterna skulle lämnas till länsstyrelserna bedömdes det inte finnas skäl för en fortsatt avvikande reglering för hur och när dessa miljörapporter skulle lämnas in, eftersom all inlämning skulle ske till länsstyrelserna. Eftersom dessa miljörapporter, såvitt kunnat utrönas, i nuläget lämnas in via SMP bedöms det lämpligt att särregleringen för inlämning av dessa miljörapporter tas bort även om inlämning ska ske till Naturvårdsverket. Dock finns det större skäl

³⁴ Naturvårdsverket (2025a).

att, i likhet med vad som nämnts i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁵, närmare utreda hur denna uppgiftsskyldighet över huvud taget bör regleras.

4.6.7 Hantering av säkerhetsskyddsklassificerad information (avsnitt 5.5 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Det som anges i avsnitt 5.5 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁶ kan gälla oförändrat även om Naturvårdsverket håller i informationssystemet. Naturvårdsverket vill dock förtydliga följande.

I skälen för myndigheternas bedömning konstateras att uppgifter som var för sig inte utgör säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter kan medföra risk för skada för Sveriges säkerhet om de samlas i samma system. Vid en större mängd uppgifter som aggregeras kan ett större skyddsvärde uppstå. Det bedöms trots det inte proportionerligt att dimensionera FMR för en sådan aggregering. Inlämningen av uppgifter bedöms kunna anpassas så att risken för aggregering minskas. Samtliga verksamhetsutövare ska informeras om sitt ansvar att sådan aggregering inte uppstår i systemet genom att rapportera endast sådan information som krävs och på en nivå som minskar risken för aggregering.

För att åstadkomma detta behöver FMR utformas på ett sätt som gör att det är tydligt vilka uppgifter som ska lämnas in. På så vis kan risken för att överskotts-information, eller allt för detaljerade uppgifter, lämnas in i systemet undvikas.

4.6.8 Reglering av vem som ska lämna miljörapport och vad den ska innehålla (avsnitt 5.6 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets förslag: Om Naturvårdsverket föreslås hålla i informationssystemet behöver det inte anges i 47 a § FMH att Naturvårdsverket ska ge länsstyrelserna tillfälle att yttra sig innan föreskrifter om innehåll i miljörapporter meddelas.

Skälen för Naturvårdsverkets förslag

Som anges i avsnitt 5.6.3 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁷ var skälet till att länsstyrelserna i 47 a § FMH skulle ges möjlighet till yttrande att möjliggöra länsstyrelsernas utveckling av systemet och därigenom säkerställa att uppgifter kan lämnas in. Med nuvarande förslag behövs inte det.

³⁵ Naturvårdsverket (2025a).

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

4.6.9 Personuppgiftsansvar (avsnitt 5.7 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Det som anges i avsnitt 5.7 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁸ kan gälla oförändrat även om Naturvårdsverket håller i informationssystemet.

4.6.10 Ansvarsfördelning av informationssäkerhet (avsnitt 5.8 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Det som anges i avsnitt 5.8 i *Nytt system för företagens miljörapportering*³⁹ kan gälla oförändrat även om Naturvårdsverket håller i informationssystemet.

4.6.11 Allmänna handlingar och diarietföring (avsnitt 5.9 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Av avsnitt 5.9 i *Nytt system för företagens miljörapportering*⁴⁰ framgår att allmänna handlingar bildas hos alla de myndigheter som har åtkomst till informationssystemet FMR. Naturvårdsverket och länsstyrelserna bedömde att länsstyrelserna skulle ansvara för diarietföring av uppgifterna. Vidare bedömdes att detta inte behövde författningsregleras utan kunde regleras genom en överenskommelse. Som framgår nedan bedöms att Naturvårdsverket ska ansvara för gallring och arkivering av uppgifterna i informationssystemet FMR. Det innebär att även ansvaret för registrering av handlingar i systemet ankommer på Naturvårdsverket. Någon överenskommelse om vilken myndighet som ska ansvara för registrering av uppgifterna i FMR bedöms därmed inte behövas.

Vid inrapportering till FMR utgör varje rapport en inkommen allmän handling som behöver omhändertas utifrån gällande regelverk för diarietföring respektive arkivering och gallring. Krav på registrering kan uppfyllas genom diarietföring eller registrering på annat sätt som ansvarig myndighet bedömer uppfyller kraven i OSL. I 2 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) framgår även generella undantag från registreringsskyldigheten för uppräknade myndigheter och handlingar. Naturvårdsverket har idag undantag för provresultat som utgör underlag till jägarexamensregistret samt handlingar som avser inbetalningar för jaktkort. Länsstyrelserna har inte några sådana undantag. Om Naturvårdsverket tar över helhetsansvaret för FMR ämnar myndigheten att undersöka om en utökning av undantag från registreringsskyldigheten även skulle kunna omfatta framtida FMR.

Allmänna handlingar uppstår vidare hos de myndigheter som har direktåtkomst till informationssystemet, vilket innebär att enskilda kan vända sig till alla de berörda myndigheterna för att få del av allmänna handlingar i systemet. Det innebär inte att alla uppgifter utgör allmänna handlingar hos alla myndigheter, utan det är endast

³⁸ Naturvårdsverket (2025a).

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

de uppgifter som respektive myndighet har tillgång till som anses förvarade på den myndigheten.

För de fall en myndighet har elektronisk tillgång till en upptagning som är allmän handling hos en annan myndighet ska handlingen endast registreras av den myndighet som gjort upptagningen tillgänglig för den andra myndigheten. De myndigheter som har direktåtkomst behöver inte registrera motsvarande information.

De kommuner som är tillsynsmyndigheter har i nuvarande systemstöd ansvarat för diarieföringen av inlämnad miljörapport. Dessa kommer sannolikt även fortsatt att handlägga sina ärenden i egna verksamhetssystem. Det är inget som hindrar att även berörda tillsynsmyndigheter diarieför uppgifterna om de önskar hålla en samlad akt. Det fråntar dock inte Naturvårdsverket ansvar för att diarieföra uppgifterna.

I de fall myndigheter med direktåtkomst vidarebehandlar uppgifterna i egna system, exempelvis för internationell rapportering, bildas däremot nya allmänna handlingar utanför systemet som respektive myndighet behöver diarieföra eller hålla ordnade.

Som framgår av avsnitt 4.2.1 ovan behöver det, som en del i ett kommande kravarbete, undersökas i vilken mån granskningsfunktionen i systemet bör ges via API eller föras in i det centrala informationssystemet. Systemet kan ur ett tekniskt perspektiv tillhandahålla båda dessa lösningalternativ. Om funktionaliteten för granskning i större utsträckning införs via API, som motsvarar ett utlämnande av uppgifter, behöver handlingarna diarieföras även hos den mottagande myndigheten. En sådan lösning kan innebära att handlingar registreras dubbelt i ökad omfattning. Det finns dock ingen anledning att utgå ifrån att handlingar kommer behöva registreras dubbelt i större utsträckning om Naturvårdsverket håller i lösningen jämfört med om länsstyrelsen gör det.

4.6.12 Gallring och arkivering (avsnitt 5.10 i *Nytt system för företagens miljörapportering*)

Naturvårdsverkets bedömning: Naturvårdsverket ska ansvara för gallring och arkivering av uppgifterna i informationssystemet FMR.

Skälen för myndigheternas bedömning

Riksarkivet vägleder i frågan om hur 3 § arkivlagen ska tillämpas när myndigheter delar system och har tagit fram ett PM (RA 230-2020/12131) som vägledning för hur bestämmelserna ska tillämpas med avseende på vem som bör vara arkivbildare i olika samarbetssituationer.

Ifall föreslagen skrivelse i 31 c § i förordningen antas, utses Naturvårdsverket till registerhållande myndighet. Naturvårdsverket ska ha ett totalansvar för utveckling, drift och förvaltning av systemlösningen, då anses det även vara ändamålsenligt om Naturvårdsverket också ansvarar för arkiveringen av uppgifterna.

Den myndighet som innehar arkivbildaransvaret bör ta fram en strategi för bevarande av informationen i enlighet med RA-FS 2009:1, samt redovisa ingående handlingsslag och handlingstyper och hur dessa ska omhändertas med avseende på diarieföring, gallring med mera (informationshanteringsplan). Detta är föreskrivet utifrån Riksarkivets föreskrifter, men påverkar också att det går att upprätthålla en tydlig ansvarsfördelning och förtroendet gällande informationshanteringen bland de ingående myndigheterna.

Den myndighet som är arkivbildare behöver även verkställa gallring. I det fall Naturvårdsverket är arkivbildare är det Naturvårdsverkets gallringsföreskrifter som ska tillämpas.

I Riksarkivets författningssamling med Riksarkivets generella föreskrifter och allmänna råd (RA-FS)⁴¹ finns inga föreskrifter som omfattar gallring gällande merparten av informationsmängderna inom befintliga SMP eller det kommande FMR. Naturvårdsverket har inte heller någon relevant tillämpning inom Riksarkivets publikationsserie för myndighetsspecifika föreskrifter om gallring och annan arkivhantering (RA-MS)⁴².

Eftersom inga nuvarande gallringsföreskrifter reglerar bevarande och gallring av handlingar i FMR i sin helhet behöver en bevarande- och gallringsutredning genomföras samt eventuell framställan till Riksarkivet om RA-MS för gallring genomföras.

I förslaget föreslås att informationen som redan är skapad inom SMP ska migreras till nya lösningen för FMR. Inför en migrering behöver det avgöras om information som utgör arkivhandlingar ska överlämnas mellan myndigheter.

Utifrån information om SMP på SMP:s hemsida är det idag tillsynsmyndigheterna i form av länsstyrelserna, kommunerna eller försvarsinspektör, som ansvarar för diarieföring och arkivering. Sett ur ett långsiktigt perspektiv leder det till en splittrad arkivbildning där det kan vara svårt att nyttja informationen som samlad resurs för samhället. Om den diarieförda informationen dessutom inte längre utgörs av strukturerade uppgifter utan av till exempel uppgifter fixerade i pdf-format förloras också långsiktigt sammanställnings- och analysmöjligheter om inte informationen i SMP behandlas som en värdefull informationsmängd i sig som kan behöva bevaras och eventuellt arkiveras även denna.

Om överlämnande ska ske finns regleringar utifrån Riksarkivets föreskrifter som behöver omhändertas.

Det uppstår vid ett sådant överlämnande ökade kostnader för långtidslagring och förvaltning av informationen. Finns det dessutom information som bedöms ha ett bevarandevärde, men som man inte vill migrera med till det nya systemet behöver dessa arkiveras och medför då leveranskostnader till Naturvårdsverkets e-arkiv.

⁴¹ Riksarkivet (2025a).

⁴² Riksarkivet (2025b).

4.7 Ytterligare författningsändringar för etapp 1 som kräver djupare analys

I enlighet med vad som anges i avsnitt den tidigare skrivelsen *Nytt system för företagens miljörapportering* (avsnitt 4.3.2)⁴³ behöver Naturvårdsverket, för att kunna ta emot och dela informationen i miljörapporter i enlighet med den föreslagna 31 b § FMH, ta del av anläggningsinformation genom en anläggnings-tjänst. Som anges ovan i avsnitt 4.1.1 finns information om anläggningar i dag i tillsynsmyndigheters informationssystem, exempelvis länsstyrelsernas NikITa och kommunernas olika lösningar. Enligt 1 kap. 7 § miljötillsynsförordningen har tillsynsmyndigheterna en skyldighet att föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. I dagsläget hämtar länsstyrelserna information till SMP från NikITa. En skillnad mot länsstyrelserna är att Naturvårdsverket inte har tillgång till sådan anläggningsinformation.

Som anges i avsnitt 4.1.1 behöver Naturvårdsverket ta in uppgifter från till exempel länsstyrelserna och andra tillsynsmyndigheter som stöd till miljörapporteringen. Information som behövs är i vart fall uppgift om miljöfarliga verksamheter som är skyldiga att lämna miljörapport och verksamhetsutövare för dessa. Enligt principen om en uppgift en gång bör Naturvårdsverket även få tillgång till sådana uppgifter som verksamhetsutövaren ska lämna i miljörapporten och som tillsynsmyndigheten redan har fått. En skyldighet att lämna sådan information kan behöva säkerställas genom till exempel författningsreglering. Det har dock inte funnits möjlighet att analysera det inom ramen för detta uppdrag.

Som framgår under avsnitt 4.1 vore det fördelaktigt ifall tjänster för anläggnings- och tillståndsuppgifter etableras via FMR. Utvecklingen av dessa tjänster och eventuella behov av författningsändringar har inte analyserats närmare inom ramen för detta uppdrag. Naturvårdsverket föreslår i avsnitt 3.6.1 att den myndighet som får uppdrag att drifva och förvalta FMR även ska lämna ytterligare författningsförslag, däribland de som behövs för dessa relaterade tjänster.

4.8 Författningsändringar som kan behövas för ytterligare användning av informationssystemet

Som anges i *Nytt system för företagens miljörapportering*⁴⁴ kan informationssystemet på sikt få ett bredare användningsområde än informationen i miljörapporter. I redovisningen lyftes flera exempel på tänkbara tillkommande informationsmängder. Ett exempel är rapportering som genomförs av operatörer av utrustning som innehåller f-gaser enligt förordningen (2016:1128) om fluorerade

⁴³ Naturvårdsverket (2025a).

⁴⁴ Ibid.

växthusgaser. Ytterligare ett exempel är vattenverksamheter enligt kap. 11 miljöbalken för vilka det identifierats att det finns ett stort behov av strukturerad information.

I den mån FMR och relaterade tjänster ska hantera nya informationsmängder, som inte ingår i miljörapporten, eller tjänsterna ska nyttjas av fler myndigheter än Naturvårdsverket kan ytterligare författningsreglering behövas för att möjliggöra detta.

Naturvårdsverket noterar även att det i miljötillståndsutredningens betänkande *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess* (SOU 2024:98)⁴⁵ föreslås att Naturvårdsverket ska utreda behovet av krav på miljörapport för vattenverksamheter och de i betänkandet föreslagna granskningspliktiga verksamheterna. De senare verksamheterna är i nuläget till stor del anmälningspliktiga verksamheter. Detta tyder på att en större översyn av reglerna om miljörapport kan bli aktuell framöver.

Eftersom det bedöms falla under varje myndighets ansvar och mandat att ha ändamålsenliga system för sin egen handläggning kan Naturvårdsverket använda strukturen i inlämningsportalen FMR för annan miljöinformation som Naturvårdsverket har i uppdrag att hantera. Sådan information lämnas dock endast in till Naturvårdsverket. Det bör därför noteras att information som endast Naturvårdsverket har rätt att begära in inte kommer att ingå i informationssystemet FMR på ett sådant sätt att andra myndigheter har rätt att ta del av uppgifterna enligt den föreslagna bestämmelsen i 31 e § FMH. Även med den föreslagna bestämmelsen i 31 b § FMH saknar Naturvårdsverket generellt ett författningsreglerat stöd för att hålla ett informationssystem för andra myndigheters räkning för annat än uppgifter i miljörapporter. För att utöka användningen av informationssystemet FMR till andra informationsmängder krävs ytterligare författningsändringar. En analys behöver göras för varje tillkommande informationsmängd.

En analys behöver även göras avseende på vilket sätt skyldigheten för verksamhetsutövare att lämna sådana tillkommande informationsmängder ska regleras. I avsnitt 5.6.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*⁴⁶ förs generella resonemang om lämpligheten att införa ytterligare informationsmängder inom ramen för reglerna om miljörapport och hur det kan ske. Dessa resonemang påverkas inte av att Naturvårdsverket föreslås hålla i informationssystemet.

Den föreslagna bestämmelsen i 31 b § FMH är utbyggbar genom att det kan läggas till mer information än miljörapporter enligt 26 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken, till exempel genom att peka på annan uppgiftsskyldighet som verksamhetsutövare åläggs enligt annan förordning. På så sätt kan Naturvårdsverket få ett uppdrag att hantera fler uppgifter i systemet för andra myndigheters räkning.

⁴⁵ Miljötillståndsutredningen (2024).

⁴⁶ Naturvårdsverket (2025a).

4.8.1 Särskilt om uppgifter som tillsynsmyndigheterna begär in enligt 26 kap. 21 § miljöbalken

Som nämns i avsnitt 5.1.2 i *Nytt system för företagens miljörapportering*⁴⁷ hanteras uppgifter som länsstyrelserna och andra tillsynsmyndigheter begär in från enskilda verksamheter i sin roll som tillsynsmyndighet enligt 26 kap. 21 § miljöbalken i SMP idag. I det fall länsstyrelserna skulle hålla i informationssystemet bedömdes det finnas möjlighet för länsstyrelserna att redan i etapp 1 använda systemet för sådan information som länsstyrelserna begär in utan behov av särskild författningsreglering. Det bedömdes även finnas fördelar med att kunna hantera den sortens miljöinformation i samma system som miljörapporten så att inlämning kan ske samlat. Förslaget innebar dock att länsstyrelserna inte skulle kunna hantera sådan information för andra tillsynsmyndigheters räkning.

Med nu föreslagen reglering kommer det inte finnas stöd för Naturvårdsverket att i informationssystemet hantera sådan information för någon tillsynsmyndighets räkning. Inom ramen för nuvarande uppdrag som avser miljörapportering bedömer Naturvårdsverket att det inte bör föreslås någon särskild reglering för denna typ av information. Till skillnad mot miljörapporten så är detta information som är specifik för enskilda verksamheter i enskilda tillsynsärenden.

Vidare bedömdes det med de tidigare förslagen ligga i linje med målsättningen att skapa ett digitalt ekosystem för företagens miljöinformation med en central väg in att även uppgifter som lämnas enligt 26 kap. 21 § miljöbalken kunde lämnas in till länsstyrelserna i informationssystemet. Det är tänkbart att det på sikt även gäller om Naturvårdsverket håller i systemet. Det är dock beroende av vilken omfattning som systemet ska ha (se även avsnitt 5). En sådan lösning skulle i sådant fall kunna utformas på olika sätt, exempelvis genom att det författningsregleras att även sådan information som avses i 26 kap. 21 § miljöbalken ska lämnas in till Naturvårdsverket via informationssystemet eller genom att Naturvårdsverket ges i uppdrag att hantera uppgifterna endast som ett led i teknisk bearbetning för tillsynsmyndigheternas räkning.

I ett sådant fall bör också utgångspunkten vara att alla tillsynsmyndigheter ska behandlas på samma sätt. Det har dock inte funnits möjlighet att analysera det inom ramen för detta uppdrag.

En annan tänkbar lösning för att skapa en väg in för verksamhetsutövare är att Naturvårdsverket genom länkar i sin e-tjänsteportal hänvisar vidare direkt till tillsynsmyndigheterna för uppgiftslämning hos respektive tillsynsmyndighet.

4.8.2 Relaterade tjänster

Som framgått ovan under avsnitt 3.1.1 önskar Naturvårdsverket, om vi ska hålla i informationssystemet, göra det på ett sätt som nyttjar våra förutsättningar och vidareutvecklar vår befintliga IT-miljö. Förvaltningen av FMR kommer att inlemmas i samma förvaltningsorganisation som idag hanterar liknande verksam-

⁴⁷ Naturvårdsverket (2025a).

hetsstöd och i förlängningen kan eventuella synergier mellan närbesläktade verksamhetsstöd utredas. På sikt kan det även vara lämpligt att se över om det finns skäl för att samordna regleringen av till exempel avfallsregistret och FMR för att underlätta för en samordnad förvaltning.

Användning av dataområdet kommer behöva analyseras framöver och det kan krävas författningsändringar för att kunna nyttja det på fler sätt.

5. Diskussion

Uppdraget om att ta fram ett nytt system för företagens miljörapportering, som inledningsvis ska ersätta nuvarande SMP, är bara ett initiativ bland flera⁴⁸ inom miljöbalkens område kring informationshantering och digitalisering samt informationsutbyte mellan myndigheter och verksamhetsutövare. Det finns ingen tydlig bild över hur ansvaret för information med koppling till miljöfarlig verksamhet ska fördelas mellan olika aktörer.

Naturvårdsverket ser därför behov av samsyn och att regeringen ansvarar för en gemensam riktning av dessa initiativ för att säkra att utveckling av digitala lösningar och nya arbetssätt löser nuvarande svårigheter och främjar regelförenkling hos verksamhetsutövare och gör det lättare och säkrare för myndigheter och andra aktörer att dela information mellan varandra.

Naturvårdsverket ser att den lösning för företagens miljörapportering, som denna och tidigare skrivelsen föreslår, är flexibel och utformad så att de olika ingående tjänsterna har möjlighet att utbyta information med andra aktörer och eventuellt även flytta till annan aktör om det efterfrågas i framtiden.

⁴⁸ Till exempel: Miljötillståndsutredningen (2024) och Miljöstraffsutredningen (2025) samt regeringsuppdragen om vägledning, stöd och standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster hos kommuner (Regeringen 2024a) och uppdraget att lämna förslag på digitala lösningar för tillsynsvägledning (Regeringen 2024b).

6. Källförteckning

Ekonomistyrningsverket (2002), *Immateriella anläggningstillgångar – En handledning om redovisning av immateriella anläggningstillgångar vid statliga myndigheter*, handledning ESV 2002:3.

EU (2025a) *Common European Data Spaces*, hämtad från [www](https://www.europa.eu) 2025-05-02, [Common European Data Spaces | Shaping Europe's digital future](https://www.europa.eu/press-room/en/what-is-new/common-european-data-spaces-shaping-europes-digital-future).

EU (2025b) *What is open data*, Hämtad från [www](https://www.europa.eu) 2025-05-04, [What is open data | data.europa.eu](https://data.europa.eu).

(EU) 2024/1785. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1785 av den 24 april 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) och rådets direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall.

(EU) 2024/1244. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1244 av den 24 april 2024 om rapportering av miljöuppgifter från industrianläggningar och inrättande av en portal för industriutsläpp och om upphävande av förordning (EG) nr 166/2006. (Industriutsläppsportalsförordningen).

Länsstyrelsen i Jämtlands län (2025) *Regeringsuppdrag gällande FMR*, diarienummer 500-292-2025.

Miljöstraffrättsutredningen (2025) *En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem*, betänkande SOU 2025:14).

Miljötillståndsutredningen (2024) *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess*, betänkande SOU 2024:98.

Naturvårdsverket (2025a) *Nytt system för företagens miljörapportering – Redovisning av regeringsuppdrag*, skrivelse NV-09157-23.

Naturvårdsverket (2025b) *Budgetunderlag 2026–2028*, skrivelse NV-25-002743.

Regeringen (2024a) *Uppdrag till Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, länsstyrelserna, Tillväxtverket och Livsmedelsverket om vägledning, stöd och standardiserade underlag för utveckling av e-tjänster hos kommuner*, Regeringsbeslut KN2024/02097.

Regeringen (2024b) *Uppdrag att lämna förslag på digitala lösningar för tillsynsvägledning*, Regeringsbeslut KN 2023/00988, KN 2024/02498.

Regeringen (2025) *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Naturvårdsverket*, Regeringsbeslut KN2025/00598.

Riksarkivet (2025a) *Föreskrifter och allmänna råd som ges ut i Riksarkivets generella föreskrifter (RA-FS)*, hämtad från [www](https://www.riksarkivet.se) 2025-05-02, [Sök i Riksarkivets föreskrifter](https://riksarkivet.se/sok-i-riksarkivets-foreskrifter).

Riksarkivet (2025b) *Föreskrifter och förvaltningsbeslut som ges ut i Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter (RA-MS)*, hämtad från [www](#) 2025-05-02, [Sök i Riksarkivets föreskrifter](#).

Tillväxtverket (2025) *Förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag – delrapport*, Regeringsbeslut KN2024/01546.